

ДЕНЬ ПЕРШИЙ

Граф Олівадес ще не почав заселяти Сьерра-Морену. У цих високих горах, які відділяють Андалузію від Манчі, жили тоді контрабандисти, розбійники й трохи циган, про яких розповідали, що вони пожирають тіла вбитих мандрівників. Звідси навіть пішло іспанське прислів'я: «*Las gitanas de Sierra Morena quieren carne de hombres*»^{*}. Мало того. Подорожніх, які відважувалися заглибитись у ці дикі околиці, переслідували, як казали, тисячі жахів, від вигляду яких тремтіла найстійкіша відвага. Вони чули жалісні голоси, що змішувались із гуркотом річок, серед завивань бурі підманювали їх мандрівні вогники, а невидимі руки штовхали в бездонні прірви.

Щоправда, часом можна було знайти на тій страшній дорозі якусь венту, тобто самотню корчму, але духи, ще більш диявольські, ніж самі корчмарі, примусили тих останніх поступитися їм місцем і перебраться в краї, де тільки голос совісті порушував їхній спокій, а вибираючи з двох зол менше, корчмарі воліли мати справу з цим другим. Корчмар з Андухара присягався святим Яковом Компостельським, що в цих розповідях немає нічого брехливого; додав навіть, що солдати святої Германдади завжди уникають поїздок у гори Сьерра-Морени, а подорожні їдуть на Хаен чи Естремадуру.

Я йому на те відповів, що такий вибір може припасти до смаку звичайним подорожнім, але якщо король дон Філіп V волів дарувати мені звання капітана валлонської гвардії, то закони честі наказують мені вирушити в Мадрид найкоротшою дорогою, навіть якщо вона є водночас найнебезпечнішою.

^{*} Двозначна фраза, яку можна перекласти: «Циганки Сьерра-Морени люблять людське м'ясо», або ж: «Циганки Сьерра-Морени люблять чоловічу плоть».

– Молодий пане, – відповів корчмар. – Дозвольте мені звернути увагу вашої милості, що якщо король нагородив вас званням капітана ще до того, як найлегший пушок виявив таку саму честь підборіддю вашої милості, то передовсім було б слушно дати докази розважливості, тим більш, що коли вже злі духи вчепляться такого місця...

Він би ще багато чого мені наплів, але я стиснув коня острогами й зупинився лише тоді, коли вважав, що мене вже не доженуть його слова. Тоді я озирнувся й побачив, як він вимахує руками, показуючи мені дорогу на Естремадур. Мій слуга Лопес і погонич мулів Москіто співчутливо поглядали на мене, немов підтверджуючи перестороги корчмаря. Я вдавав, ніби нічого не розумію, і заглибився в хаші – туди, де пізніше постало селище Ла-Карлота.

На місці, де сьогодні стоїть поштовий будинок, було тоді пристановище, яке добре знали погоничі мулів і називали його Лос-Алькорнокес, тобто Коркові Дуби, бо два гарних дерева цього виду ховали в своїй тіні щедре джерело, облицьоване білим мармуром. Це була єдина вода і єдина тінь, які можна було зустріти від Андухара аж до корчми Вента-Кемада, великої і зручної, хоча й поставленої серед пустелі. Власне кажучи, це був старий мавританський замок, який маркіз Пенья Кемада наказав довести до ладу, і відтоді називали його Вента-Кемада. Пізніше маркіз винайняв його одному городянину з Мурсії, який влаштував тут найбільш показну на всьому тракті корчму. Тож подорожні виїздили вранці з Андухара, з'їдали в Лос-Алькорнокес запаси, які забрали з собою, і вирушали на ночівлю до Вента-Кемади. Там вони часто проводили наступний день, щоб підготуватися до переїзду через гори й поповнити запаси харчів.

Таким був план і моєї подорожі.

Але якраз тоді, коли ми наближалися до Коркових Дубів, а я нагадував Лопесу, що добре би перекусити, я помітив, що Москіто кудись зник разом із мулом, на якому були всі наші запаси. Лопес відповів, що погонич дещо відстав від

нас, аби поправити щось у в'юках. Ми чекали на нього, проїхали трошки вперед, тоді знову затрималися, кричали, гукали, повернулися назад тією ж дорогою, аби розшукати його – усе марно.

Москіто зник, забравши з собою найдорожчі наші надії – тобто наш обід. Я сам один їхав натщесерце, бо Лопес увесь час під'їдав сир з Тобосо, який узяв із собою в дорогу, а проте зовсім не був веселіший від мене й бурчав під носом, що корчмар з Андухара мав рацію і що то, мабуть, злі духи викрали бідного Москіто.

Під'їхавши до Лос-Алькорнокес, я побачив біля джерела кошик, накритий виноградним листям; там були, мабуть, фрукти, забуті якимось подорожнім. Я з цікавістю засунув туди руку і з задоволенням знайшов чотири чудових фіги й помаранч. Дві фіги я запропонував Лопесу, але він, подякувавши, відмовився й сказав, що може потерпіти до вечора. Тож я з'їв усе сам, а потім хотів напитися води з джерела. Проте Лопес утримав мене від цього, переконуючи, що вода після фруктів може зашкодити, і подав мені трохи аліканте, яке ще в нього лишалось. Я прийняв почастунок, але щойно вино опинилося в животі, як раптом щось стиснуло мені серце. Небо й земля закрутилися перед очима, і я б точно втратив свідомість, якби Лопес не поспішив мені на допомогу. Він привів мене до тями, пояснюючи, що я не повинен дивуватися і що стан цей зумовлений голодом і втомою. Власне кажучи, я не просто прийшов до тями, я перебував у стані надзвичайного піднесення. Околиця неначе виблискувала розмаїттям барв, предмети яскрилися в моїх очах, наче зірки літньої ночі, а кров у мене почала сильно пульсувати, особливо на шії і в скронях.

Лопес, бачачи, що я прийшов до себе, знову почав нарікати:

– Лихо гірке, – бідкався він, – і чому ж я не спитав поради в брата Херонімо Тринідадського, ченця, проповідника, духівника й оракула нашої родини! Недарма ж він є швагром

пасинка братової вітчима моєї мачухи і, будучи нашим найближчим родичем, не дозволяє, аби щось діялося в домі без його поради. Не хотів я його слухатись, тож так мені тепер і треба. Як же часто він говорив мені, що офіцери валлонської гвардії – то самі єретики, яких легко пізнати, бо мають світле волосся, блакитні очі й рум'яні щоки, а чесні християни мають колір мадонни з Аточі, яку намалював святий Лука.

Я зупинив той потік зухвальств, наказавши Лопесу подати мені дубельтівку, а самому залишатися біля коней; я ж хотів видряпатись на одну з околичних скель, сподіваючись, що виявлю заблудлого Москіто. На ці мої слова Лопес залився сльозами й кинувся мені до ніг, закликаючи мене всіма святими не залишати його самого в такому небезпечному місці. Тоді я вирішив сам доглянути за кіньми, а його послати на розшуки Москіто, але цей намір перелякав його ще більше. Врешті-решт я виклав йому стільки слушних причин, що він таки дозволив мені віддалитися, сам же дістав з кишені чотки й почав ревно молитися.

Вершини гір, на які я мав намір вибратися, знаходилися далі, ніж мені здалося на перший погляд, і лише через годину я зміг на них піднятися. Зупинившись на вершині, я побачив під собою дику й порожню поверхню без будь-яких слідів людей, тварин чи якихось будівель, жодної дороги крім тієї, якою я прийшов, а навкруги – глуха тиша. Я розірвав її криком; лиш луна відповіла мені здаля. Врешті-решт я повернувся до джерела, знайшов свого коня, прив'язаного до дерева, але Лопес – Лопес зник, не залишивши й найменшого сліду.

Переді мною були дві дороги: або повернутися до Андухара, або продовжити подорож. Мені навіть не прийшло в голову вдатися до першого наміру, тому я скочив на коня й, пустивши його швидким клусом, через дві години домчав до берега Гвадалквіру, який там зовсім не розливається тим спокійним і прегарним руслом, що омиває мури Севільї. Гвадалквір, покидаючи гори, мчить швидким потоком без дна й берегів, б'ючи хвилями в скелі, які заважають йому бігти.